

KRITISK MANGEL PÅ IKT-KOMPETANSE

IKT-sektoren, inklusive bedrifter med stor grad av IKT-virksomhet, men som statistisk sett står utenfor IKT-næringen, som f.eks. (Statoil, Hydro, Helsedirektoratet m.fl.) har stor mangel på IKT-kompetanse. IKT-Norge har kartlagt hvor mange IKT-arbeidsplasser som mangler i den norske IKT-næringen. Tar vi med store brukere av IKT og IKT-systemer øker dette tallet ytterligere. Vi ser dramatiske konsekvenser for IKT-næringen og gjennomføringsevnen til store offentlige og private IKT-prosjekter dersom Norge ikke tar dramatiske grep.

På OECD's statistikk over antall personer med høyere utdanning innen IKT i tidsrommet 2004-2012 kommer Norge nesten dårligst ut av samtlige nasjoner. Bak oss på listen har vi kun Irland, Mexico og Chile. Norge har i denne perioden faktisk hatt en negativ og dramatisk utvikling. I følge OECD har Norge hatt en negativ utvikling på 40%, mens Tsjekia har hatt en positiv utvikling på 230%. Og vårt naboland Danmark har hatt en økning på 80%. Norge havner også på bunn av OECD's statistikk når det gjelder antallet av nyutdannede (graduates) som har tatt utdanning innen IKT. Luxemburg topper statistikken med 5.9%. Estland har 5.1%, Danmark 4.4%, Tyskland 4.3% mens Norge har kun 2.6% IKT-utdanning av studentene.

Dette mangler vi

Til tross for noe lavere konjunkturer i 2015 øker mangelen på IKT-kompetanse. **Norsk IKT-næring mangler i dag 6300 IKT-arbeidsplasser.** Tar vi med store brukere av IKT dvs. virksomheter som ikke er regnet som IKT-bedrifter, men som har store interne IKT-avdelinger er mangelen på over **8600** arbeidsplasser. Det er gjennomgående at det er behovet for kandidater med høyere universitets- høgskoleutdanning som etterspørres.

57% av bedriftene som har svart på IKT-Norges medlemsundersøkelse, sier at mangelen på IKT-kompetanse er største hindring for videre vekst. Mangel på kompetanse vurderes langt høyere som hindring for vekst, enn skattenivået i Norge. 29% svarer at skattenivået er største hindring for vekst, mens 39% svarer at mangel på kapital er største hindring for vekst. Hele 33% av IKT-bedriftene bedriftene i undersøkelsen til IKT-Norge har ikke fått besatt utlyste stillinger siste år.

Mangel på IKT-kompetanse medfører at Norge kan bli hengende etter når det gjelder digitalisering av privat- og offentlig sektor. Digitalisering er en av de viktigste drivkreftene for at Norge skal ha konkurransedyktige bedrifter og en effektiv offentlig sektor. Mangel på kompetanse og mangel på rett kompetanse kan også medføre at flere store IKT-prosjekter ender i skandaler. Mangel på kompetent arbeidskraft begrenser vekstmulighetene for norske IKT-bedrifter. IKT-bedriftene kan kun gripe de store muligheter som ligger i digitaliseringen av samfunnet dersom nødvendig arbeidskraft er tilstede.

Mange søkere og få studieplasser

Det er et betydelig paradoks at inntaket av IKT-kandidater til våre universiteter og høyskoler ligger langt lavere enn behovet. IKT-utdanningen har i alt for liten grad blitt prioritert av politikerne. Tradisjonelle studier som utdanner kandidater som næringslivet strengt tatt ikke etterspør, er fortsatt prioritert foran studier hvor det er et skrikende behov for å utdanne flere kandidater. Nedturen i oljeindustrien kan på sikt endre noe på dette bildet, men da må både politikerne og universitetene og høyskolene ta inn over seg hvilke utdanningsbehov som etterspørres. **I 2014 var det 33.392 som søkte på IKT-studier, mens antall tilgjengelige studieplasser var 3275. I 2015 dvs. når studentene begynner sitt studieår 20 august, er det 37.563 som har søkt IKT-utdanning, mens antallet tilgjengelige studieplasser er 3380. Vi snakker i 2015 om en differanse på 34.183 potensielle studieplasser. Ser vi på søkere som har IKT som førstevalg og som er kvalifisert til studiets karakterkrav er det 5056 søkere. Fortsatt snakker vi om en differanse på 1676 studieplasser og da er kreti og pleti av ulike IKT-utdanninger tatt med.** (alle tall i henhold til statistikk fra samordnet opptak)

IKT-Norge kritisk

IKT-Norge er meget kritisk til hvilke prioriteringen som er blitt gjort på utdanningsområdet. Gamle strukturer henger igjen og "gamle fag" som har opparbeidet seg status over tid og kompetanse som næringslivet ikke etterspør i samme grad som tidligere, er fortsatt bevilgningsvinnerne. Samtidig har IKT-næringen selv en meget stor oppgave i å gjøre næringen enda mer attraktiv for studenter, men her møter vi også veggen, dersom ikke utdanningssektoren henger med i tiden og utdanner de kandidater som næringslivet og offentlig sektor trenger og etterspør.

Dersom ikke gapet tettes risikerer vi at **Norge i 2020 vil ha et underskudd på minst 15.000-17.000 ubesatte IKT-stillinger.** Det vil sette norsk næringslivs konkurransevne i fare, samtidig som sårt tiltrengte digitaliseringsprosjekter i offentlig sektor kan bli sterkt forsinket og skadelidende.

Look to Germany

Tyskland med Forbundskansler Merkel i spissen har satt klare krav til tyske utdanningsinstitusjoner med sitt program Industri 4.0 som har bred støtte i alle partier, i næringslivet og i fagbevegelsen. Tyskland har meislet ut en plan for hvordan tysk industri skal styrke sin konkurransevne globalt. Merkel har ved flere anledninger uttalt at IKT-næringen seiler opp som Tysklands viktigste næring, ikke fordi den er størst, men fordi den bidrar til å styrke fremtiden til tysk industri og at den skal effektivisere offentlig sektor. Uten en sterk nasjonal IKT-næring vil ikke Tyskland kunne henge med i den globale konkurransen. Derfor økes nå antallet studieplasser radikalt innen IKT og realfag i Tyskland. I perioden 2004 til 2014 hadde Tyskland, i følge OECD,

en økning i antallet personer som hadde høyere IKT-utdanning med 96%. Nå økes dette ytterligere for å møte tysk næringslivs behov. Her har norske politikere noe å lære.

Stortingsmeldingen som forsvant

Den rødgrønne regjeringen med Næringsminister Trond Giske fremmet like før sin avgang en næringsmelding hvor IKT ble utpekt som et av fem nasjonale satsingsområder. Dessverre har denne meldingen blitt lagt i en skuff og har aldri blitt behandlet av Stortinget. Det er mener IKT-Norge er svært beklagelig.

Hvilke kompetanser er det mangel på?

IKT-Norges kompetanseundersøkelse viser at det er et bredt spekter av IKT-utdanninger som mangler. Etterspørselen er generelt meget stor når det gjelder programmering og systemutviklere, IT-arkitekter og prosjektledere. Aller sterkest etterspørsel er det nå etter kandidater med høyere utdanning innen mobilitet og IT-sikkerhet.

50% i IKT-Norges undersøkelse sier at det er meget sterk behov etter kandidater med kompetanse på mobile plattformer, 50% sier det er meget sterk etterspørsel etter IT-sikkerhet, og 53% sier det er meget sterk etterspørsel etter eksperter på skyteknologi.

Samfunnsøkonomisk lønnsomhet

IKT er Norges viktigste næring er vår påstand. Vi er viktig i kraft av våre egen størrelse, men vi skiller oss fra andre næringer ved at vi bidrar til økt lønnsomhet og effektivitet i alle andre næringer og i offentlig sektor.

Årlig vekst i verdiskapning per sysselsatt for IKT-næringen fra 1980 til 2013: var 6,2 pst. i faste priser, mot 1,1 i faste priser for fastlands-Norge.

Antall sysselsatte i norsk IKT-næring er drøyt 100 000, som tilsvarer omtrent 3,8 pst. av sysselsettingen i Fastlands-Norge (F-N) i 2013.

IKT-næringens bruttoverdiskapning utgjorde 4,9 pst. av Fastlands-BNP i 2013, som tilsvarte 98,7 milliarder kroner. Siden år 2000 har gjennomsnittlig årlig vekst i bruttoverdi i IKT-næringen vært på hele 7,4 pst.

Per sysselsatt har årlig vekst i bruttoverdiskapning siden år 2000 vært på over 6 pst for IKT-næringen samlet målt i faste priser (volumbasert vekst). Dette er markert sterkere enn det representative næringslivet og industrien, som ligger rundt 2 pst. Målt i løpende priser blir differansen litt mindre fordi IKT-næringen har opplevd fallende priser. For IKT-næringen er dermed hele økningen i verdiskapning knyttet til økt volum. Når prisforhold trekkes inn reduseres årlig vekst for IKT-næringen med om lag 1 prosentpoeng (til i overkant av 5 pst.), mens den fordobles for de øvrige næringslivsgrupperingen (til drøyt 4 pst.).

Arbeidsproduktiviteten er klart høyere i IKT-næringen enn i de store

næringsgrupperingene. I 2013 var bruttoverdiskapningen per ansatt om lag 1 million kroner. Til sammenligning var bruttoverdiskapning per ansatt 762 000 kroner for Fastlands-Norge sett under ett, og 684 000 kroner i det representative næringslivet. (Kilde: Menon; Verdiskapingsanalyse for IKT-Norge)

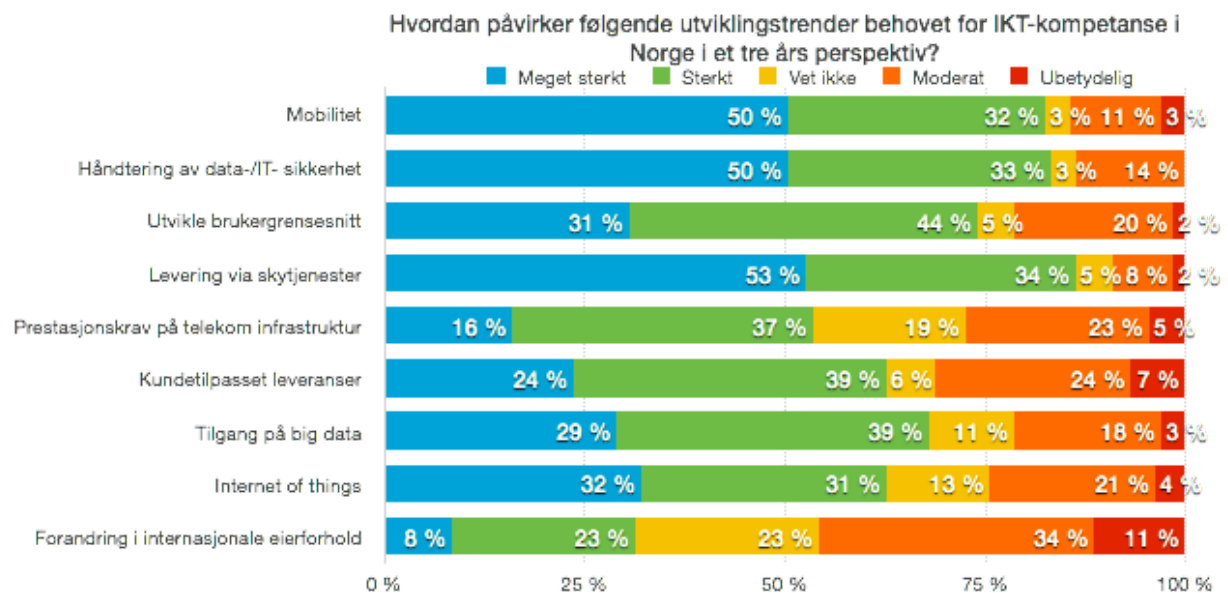
Vi trenger kompetanse

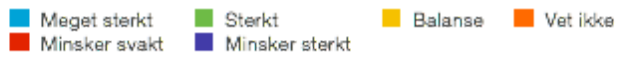
Tilgang på kompetanse er en av de aller viktigste faktorene for at norsk IKT-næring skal vokse og for at vi skal kunne løse alle de store digitaliseringsoppgaver som er i privat- og offentlig sektor.

IKT er en meget kunnskapsintensiv næring. Det er derfor helt avgjørende at vi som næring- og brukere av IKT kan rekruttere dyktige programvareutviklere og prosjektledere med tung IKT-kompetanse.

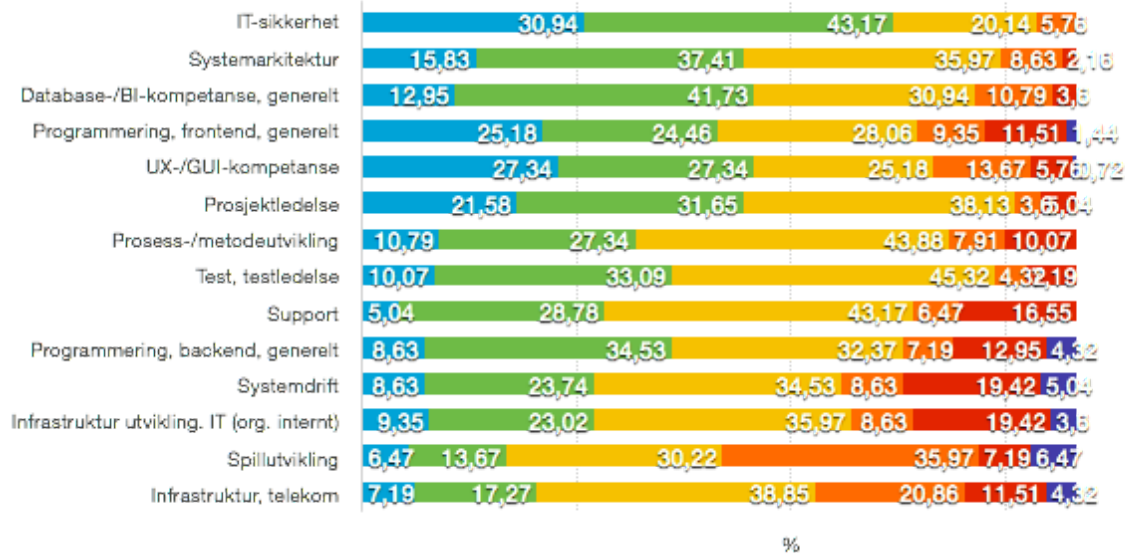
Mangelen på IKT-kompetanse har medført at hele 33% av bedriftene gav opp å besette ledige stillinger i løpet av siste 12 mnd. i følge IKT-Norges kompetanseundersøkelse.

1. Vedlagte diagrammer og tabeller fra IKT-Norges kompetanseundersøkelse.

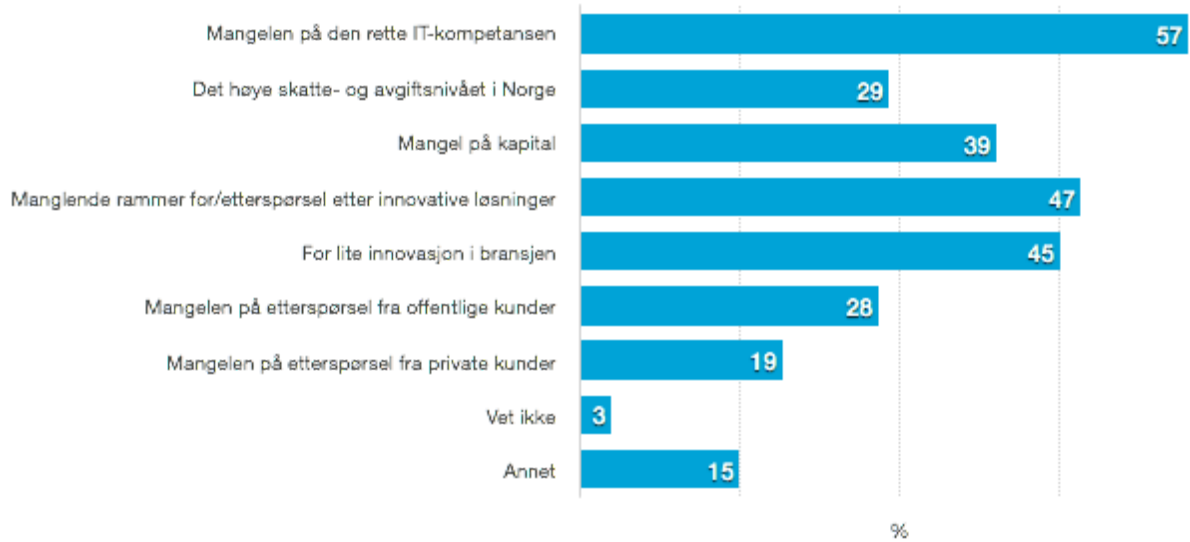

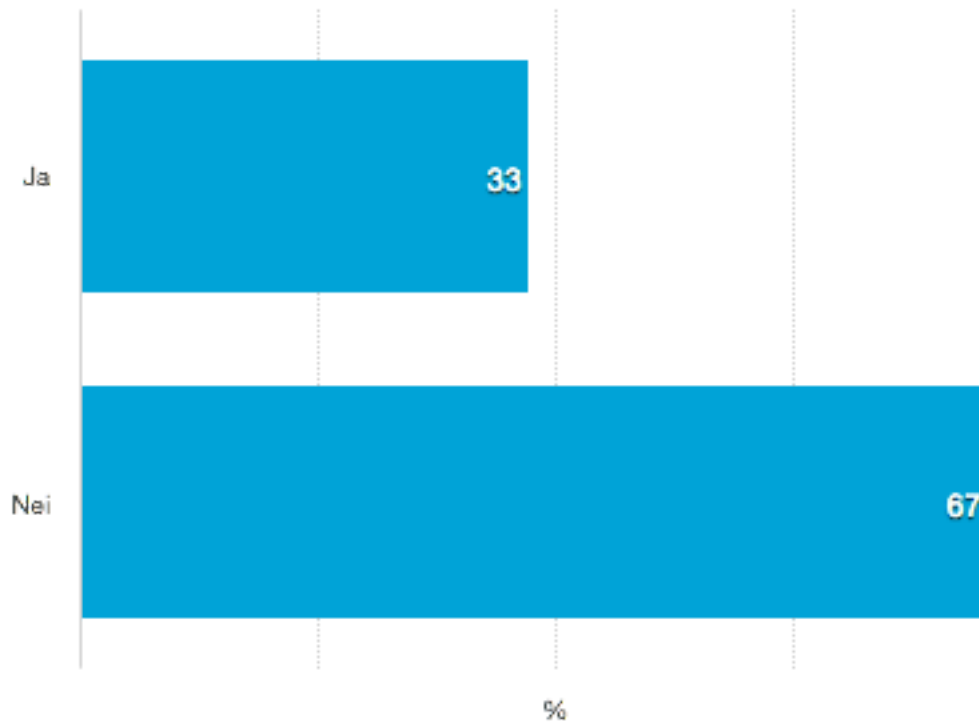
Hvordan ser etterspørselen etter følgende kompetanse ut i et tre års perspektiv?

Hva ser du på som de største hindringene for å øke veksten i IKT- næringen i Norge?

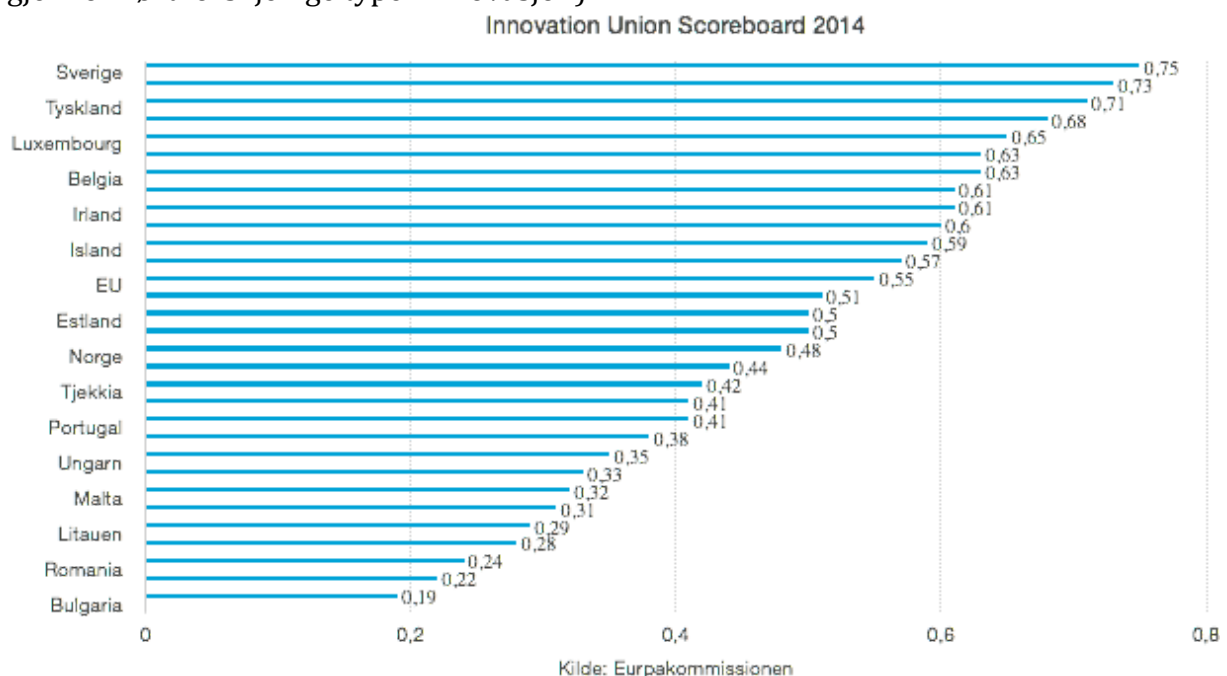

Har din bedrift i løpet av de siste 12 månedene hatt ledige IT-stillinger som dere ikke har fått besatt

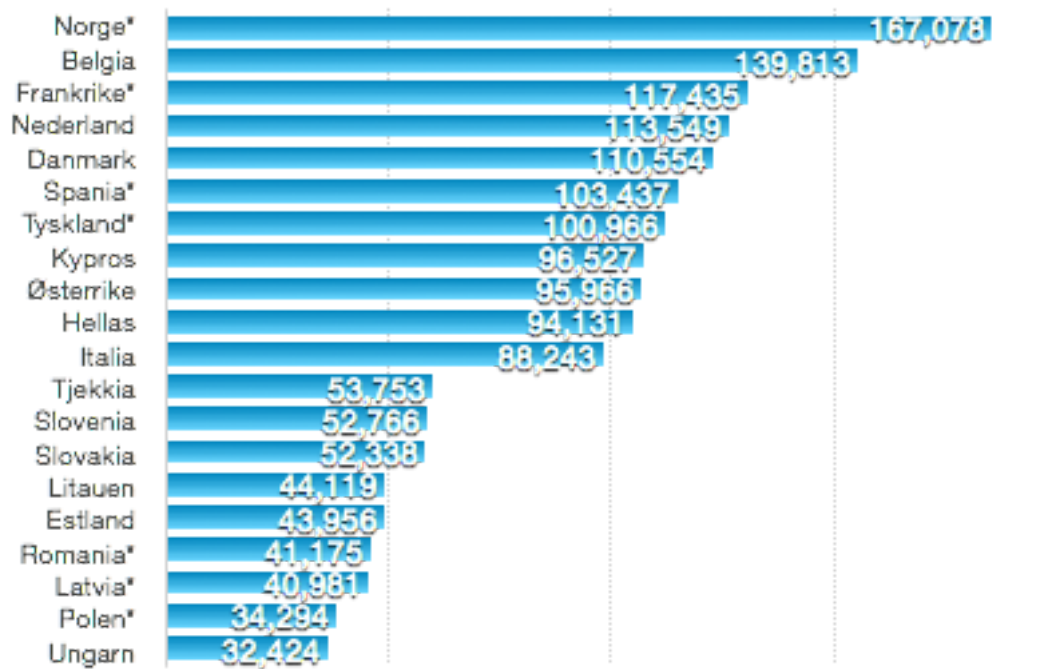

2. vedlagte tabeller og diagrammer fra: Europakommisjonen, OECD og Dansk Erhverv

Innovation Union Scoreboard er en beregning av innovasjon gjennom en lang rekke parametere. (for eksempel antall ph.d. er som utdannes, antall virksomheter som har gjennomført forskjellige typer innovasjon).

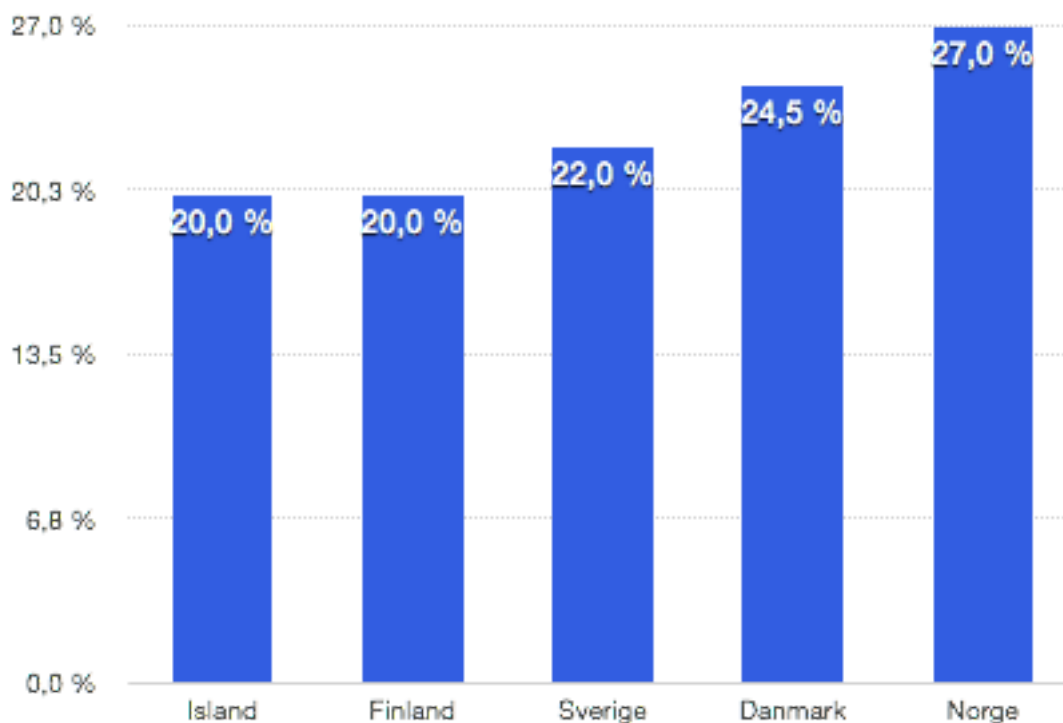

Bruttoverditilvekst i IKT-sektoren, 2013, euro/per ansatt

Kilde: Dansk Erhverv pba. Eurostat. *2012-tall

Selskapskatt i de nordiske landene, 2014, prosent

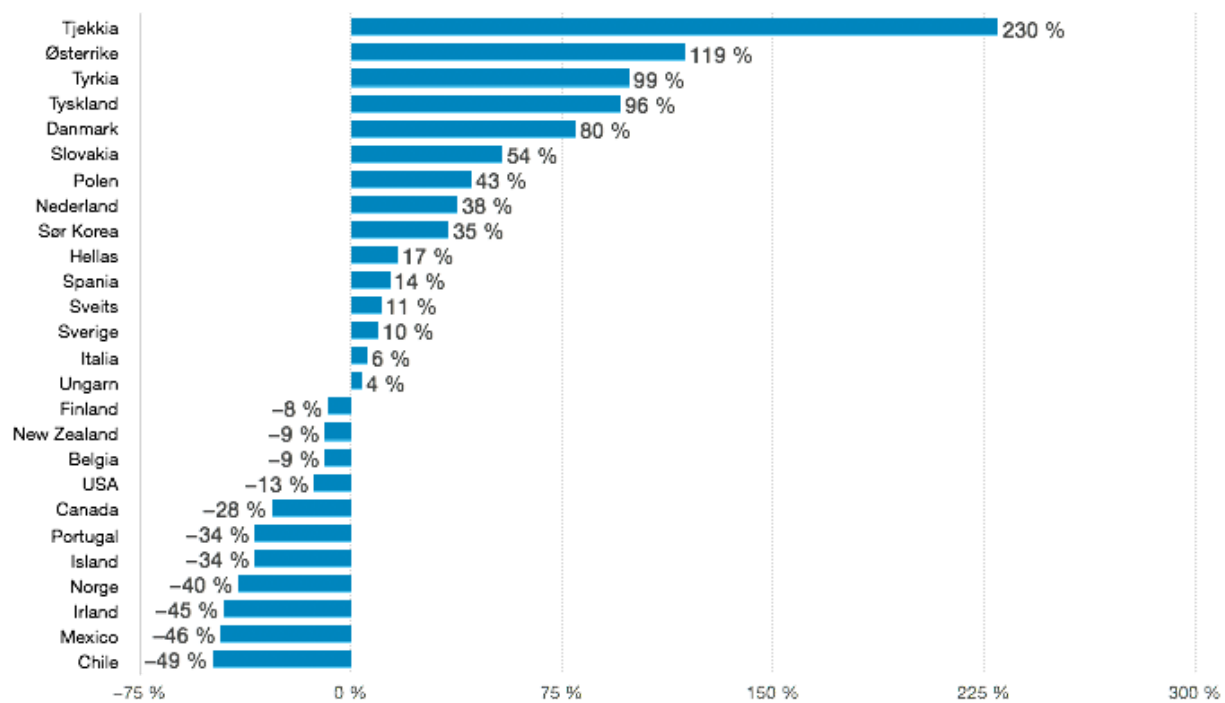
Kilde: OECD

Andel nyutdannede med videregående utdannelse innenfor «IKT». 2012

	Andel av alle med tertiær utdannelse	Andel av befolkningen, 25-43 år
Luxenburg	5,9 %	0,06 %
Estland	5,1 %	0,20 %
Russland	4,6 %	0,28 %
Østerrike	4,5 %	0,22 %
Danmark	4,4 %	0,34 %
Tyskland	4,3 %	0,21 %
Tjekkia	4,3 %	0,28 %
Hellas	4,0 %	0,12 %
Storbritannia	3,9 %	0,30 %
Slovenia	3,9 %	0,19 %
Latvia	3,4 %	–
Nederland	3,3 %	0,25 %
Spania	3,3 %	0,14 %
Sør Korea	3,2 %	0,18 %
Irland	3,2 %	0,20 %
Sverige	3,1 %	0,16 %
Finland	3,0 %	0,23 %
Polen	2,9 %	0,29 %
Israel	2,9 %	0,18 %
Slovakia	2,8 %	0,23 %
Norge	2,6 %	0,16 %
USA	2,6 %	0,17 %
Island	2,5 %	–
Ungarn	2,4 %	0,10 %
Sveits	2,0 %	–
Canada	2,0 %	0,09 %
Belgia	1,5 %	–
Portugal	1,5 %	0,10 %
Italia	1,1 %	0,05 %

Kilde: Dansk Erhverv pba. OECD

Utvikling i antall personer med videregående utdanning innenfor «IKT» (2004-2012)

Kilde: Dansk Erverv pba. OECD